

شب‌های قدر با «شما»

شبکه «شما» به مناسبت شب‌های قدر، ویژه‌برنامه‌ای را با همکاری صدا و سیما، مراکز استانی روی آنتن می‌برد. به گزارش روابط عمومی معاونت امور استان‌های سازمان صدا و سیما، به مناسبت فرارسیدن شب‌های قدر و سالروز ضرب خوردن و شهادت امیرالمومنین حضرت علی(ع)، ویژه برنامه‌ای

گزارش جام جم از پشت صحنه برنامه سحرگاهی «ماه من» شبکه ۳

آن سوی ماه

فاطمه شهرداد

رسانه

قصه ادامه‌دار سحرهای ماه رمضان برای هر کدام از مایک جور تعریف می‌شود؛ مثلاً برای قدیمی‌ترها رادیو در این شب‌ها جایگاه ویژه‌ای داشت و خیلی‌ها با صدای آن شب زنده‌داری می‌کردند، جریانی که البته این روزها هم بعضی‌ها وفاداران‌ه همچنان همراهیش می‌کنند؛ اما بعدتر که سر و کله تلویزیون پیدا شد کم‌کم برنامه‌های سحرگاهی هم جایشان را بین مردم باز کردند. ماجرای که باعث شد تا رفته‌رفته انواع مختلفی از این برنامه‌ها که البته اکثرشان مجری محور بودند را در شبکه‌هایی که برنامه زنده داشتند ببینیم. همین موضوع هم عاملی شد تا گروه‌های مختلف دست به کار شوند و تنوعی به این قالب همیشگی بدهند، اتفاقی که می‌شود نمونه آن را در برنامه «ماه من» که این شب‌ها دومین سالی است که با اجرای نجم‌الدین شریعتی روی آنتن شبکه سه می‌رود، دید. در مورد این برنامه حضور مهمان و آیت‌های متعددی که هر کدام برای خود داستانی دارند، موضوعی است که آن را با شکل و شمایل که مدت‌ها بود در سحرها به آن عادت کرده بودیم، متمایز می‌کند. خلاصه آن که همه اینهایی که گفتیم بهانه‌ای شد تا مایک شب به این گروه سرزنیم تا ببینیم چنین برنامه‌ای چه روندی را پشت سر می‌گذارد تا ساعت ۳ بامداد روی آنتن برود!

چه خبر بود؟

اهالی ماه من این شب‌ها از استودیویی حوالی خیابان سرچشمه، برنامه شان را روی آنتن می‌برند، مجموعه‌ای که ما از ساعت ۲ بامداد مهمان‌شان شدیم. بعضی از اعضای گروه از جمله آقای کارگردان مشغول خوردن سحری بودند و کم‌کم بقیه هم به جمع‌شان اضافه شدند. آن طرف یعنی درست در پشت صحنه و سوله بزرگی که به محض ورود به آن ماه درخشان دکور در انتهای آن فضای مستطیلی شکل خودش را نشان می‌دهد، گروهی مشغول آماده کردن مقدمات شروع برنامه هستند. بعضی‌ها با ماسک و دستکش این طرف و آن طرف می‌روند و در کل همه حواسشان به بحث فاصله‌گذاری معروف هست. برنامه با ۵ دوربین ضبط می‌شود و یکی از دوربین‌ها به جای همان کرین معروف در مرکز دکور و نقطه‌ای بالاتر از بقیه قرار دارد. چند قدم مانده به دکور، روی یک میز مواد ضدعفونی‌کننده و وسایلی که خطر کرونا را یادآوری می‌کند، گذاشته‌اند. بساط پذیرایی هم تا قبل از شروع و البته بین بخش‌های برنامه همچنان برقرار است.

۲

گاهی کم آورده‌ام!

ساعت نزدیک ۲ و ۳۰ دقیقه است که نجم‌الدین شریعتی از راه می‌رسد و یک راست به گوشه‌ای از سوله که بساط گرمی آنجا چیده شده می‌رود. مجری که شخصیت آرام او از زمان سمت خدا در ذهن خیلی‌ها ثبت شده است و این شب‌ها هم همان آرامش با چاشنی خستگی در او به چشم می‌خورد. درست همزمان با گرمی او، گفت‌وگوی ما هم شروع می‌شود:

«شما دو سال است که سحرهای ماه رمضان برنامه اجرا می‌کنید. حال و هوای این اجرا چطور است؟

سحر فرصت خوبی است که با اوقات دیگر کاملاً متفاوت است، یعنی جنس مخاطب سحر با مخاطب روز تلویزیون فرق می‌کند. بیننده‌ای که به دنبال یک لحظاتی در سحر می‌گردد، یک لحظه خلوت، معنویت و اتفاقی که حالش را خوب کند. خود ما هم در کنار نان و پنیر و خرمایی که سر سفره سحری مردم هست، احساس می‌کنیم که باید غذای روحشان را هم کامل کنیم تا آنها یک مجموعه سحری خیلی خوب توام با علم و معرفت داشته باشند.

«فکر می‌کنید این اتفاق تا چه اندازه رخ داده؟

با بازتاب و بازخوردی که داشتیم به نظر می‌آید این اتفاق تا حد زیادی افتاده، ما در برنامه هم از فضایل امیرالمومنین (ع) می‌شنویم، هم از سیره و خاطرات شهدا گفته می‌شود و هم مناجات‌هایی که برای آن زحمت کشیده شده است. این شاخصه برنامه امسال «ماه من» است. اما آن چه که اهمیت دارد و باید به آن توجه شود، همان تفاوت ساختار برنامه سحر با دیگر فضاهاست.

«شما همزمان با سحرها، همچنان «سمت خدا» را هم اجرا می‌کنید، جریانی که حتماً انرژی زیادی می‌برد، واقعا خسته نمی‌شوید؟

چرا، خیلی سخت است، اما خوب چاره‌ای هم نیست. دوستان شبکه با توجه به استقبال که سال گذشته از برنامه سحر شده بود، اصرار داشتند که با همان سبک و سیاق پیش برویم. این لطف آنها بود منتهی من خیلی تلاش کردم تا منصرفشان کنم؛ اما در ادامه مجبور شدم که باشم و احساس کردم که باید این اتفاق را بپذیرم.

این روزها هم با وجود همه سختی‌هایی که هست، از این بابت خوشحال هستم. در این بین انرژی‌ای که مردم به ما می‌دهند خیلی زیاد است و همین اتفاق توفیقی است که باعث می‌شود تا سحر و همه شب را بیدار بمانید. این یک فرصت است، چرا که ممکن است من سال آینده نباشم و نتوانم این سحرها را در یک کنم. با این وجود می‌دانم که روزی سختی این روزها تمام می‌شود و به همین دلیل منتظر رویت هلال ماه شوال هستم که زودتر عید فطر از راه برسد.

«با این اندازه از انتظار برای رسیدن عید فطر و البته مشغولیتی که دارید، قبل از شروع هر برنامه می‌توانید برای آن زمان بگذارید و اصلاً این کار را می‌کنید؟

بله، در طول روز من با خوابم یا در حال مطالعه یا مشغول اجرا هستم. یعنی می‌توانم بگویم که از ۲۴ ساعت تنها شاید ۵ ساعت می‌خواهم و این خیلی اذیت‌کننده است؛ حتی یک وقت‌هایی هم کم آورده‌ام، اما به لطف سرم و دارو و... باز هم بلند شدم و ادامه داده‌ام.

«یعنی کار به اینجا هم رسیده؟

بله، چون ماه رمضان است. روز که روزه‌ایم و در ادامه شب هم باید بیدار باشیم، این خیلی سخت است تا جایی که حتی برای تأمین انرژی دیگر باید فوتوسنتز کنیم؛ با این حال سعیم این است تا برای هر برنامه‌ای زمانی را اختصاص دهم و همیشه مطالعه دارم.

در این بین گاهی از تجربیات خودم در این سال‌ها استفاده می‌کنم و در بخشی هم با مطالعات مستمر به دنبال انسجام این تجربه‌ها هستم تا بتوانم مدون‌شان کرده و به عنوان پلانو از آنها استفاده کنم. در این بین سعی ما این بوده تا از حکایات و روایت‌های کوتاه استفاده کنیم که خیلی با ریتم برنامه منافاتی نداشته باشد، برنامه به شکلی طراحی شده که بخش‌های مختلفی دارد و من همیشه تلاش کرده‌ام تا در عین کوتاه بودن صحبت‌ها مفاهیم بلندی را بیان کنم.

«بین نجم‌الدین شریعتی سمت خدا با ماه من چه قدر تفاوت وجود دارد؟ و آیا به دنبال ایجاد این تفاوت بودید؟

این تفاوت به اصطلاح سینمایی‌ها نباید مثل یک پرش شخصیتی اتفاق بیفتد یعنی ما نمی‌توانیم پرش جدی داشته باشیم به همین دلیل این تغییر خیلی نرم و گاهی حتی زیرپوستی رخ می‌دهد. بالاخره در این برنامه من ناگزیرم از فضای پلاتوهایی که هست استفاده کنم، اتفاقی که در سمت خدا وجود ندارد و طراحی برنامه شکل دیگری است. اما در بخش گفت‌وگو سعی کردیم همان سبک و سیاق سمت خدا را به خاطر القای حس آرامش به مخاطب داشته باشیم و خیلی وارد گپ جدی و دشتک نمی‌شویم.

می‌شود. همچنین شنبه ۲۷ اردیبهشت و همزمان با شب بیست و سوم ماه رمضان، برنامه شبکه شما از کرمان و جوار مزار سردار شهید حاج قاسم سلیمانی روی آنتن می‌رود. افزون بر این تمهیدات لازم برای ارتباط زنده با مراکز خراسان رضوی و قم هم در این شب‌ها اندیشیده شده است.

در شب‌های نوزدهم، بیست و یکم و بیست و سوم ماه مبارک رمضان و با همکاری سیما مراکز استانی صدا و سیما در شبکه «شما» پخش می‌شود. ژر بر این اساس ویژه‌برنامه شب بیست و یکم ماه رمضان همزمان با شب شهادت حضرت علی(ع) پنجمشنبه ۲۵ اردیبهشت و از مرکز کهگیلویه و بویراحمد پخش

۱ با ایده‌آل فاصله داریم

مهرداد طاهری کارگردان برنامه هم بعد از خوردن سحری به استودیو آمد، سراغش می‌روم تا گفت‌وگو کوتاهی داشته باشیم. طاهری می‌گوید که با برنامه‌های شبانه بیگانه نیست؛ از دهه ۸۰ و «پنجره شبانه» گرفته تا «نموده...» او معتقد است هنوز تا حد مطلوب برنامه‌سازی فاصله داریم. در ادامه بخش‌هایی از این گپ و گفت را می‌خوانید:

«دکور ماه من اولین موضوعی بود که طاهری درباره‌اش گفت؛ برای این برنامه دکوری فراهم شده که دارای فضای آرامبخش مفیدی برای برنامه شب نسبت به بقیه است. به عنوان مثال برنامه‌هایی که در زمان افطار روی آنتن می‌رود شرایط متفاوتی دارد که شادتر و پرتحرک‌تر است، اما برنامه سحرگاهی معمولاً آرامش و حس و حال معنوی دارد که ما هم نمی‌خواهیم آن را به هم بزنیم. به همین دلیل ترجیح دادیم تا با پس زمینه آسمان و تکنیک‌های مختلف طراحی مثل سایه و نیم سایه که فضای شب را تداعی می‌کند، حس و حال بهتری را به بیننده انتقال دهیم. او همچنین از فضای گفت‌وگوی دفاع مقدسی برنامه گفت و در ادامه هم به بخش تاریخ ماه من که به واسطه حامد کاشانی مخاطبان خوبی دارد، اشاره کرد.

«تلاش برای کارگردانی و ایجاد تفاوت با بقیه برنامه‌ها هم اتفاق دیگری بود که طاهری از آن گفت و افزود؛ در تلویزیون مدت‌ها بود که برنامه‌های سحر در قالب کلیشه‌ای و ثابت با حضور یک مجری و مونولوگ طولانی در همه شبکه‌ها روی آنتن می‌رفت و همان معدود شبکه‌هایی که برنامه زنده برای سحر داشتند با همین شیوه پیش می‌رفتند. اما ماه من که از سال گذشته پخش آن شروع شد به واسطه بخش‌ها و قالبی که دارد با خیلی از برنامه‌هایی که دیده‌ایم تفاوت دارد. او معتقد است این شیوه تولید برنامه یک قدم رو به جلو به حساب می‌آید، اما ما باید آن‌ها هنوز خیلی فاصله داریم تا بتوانیم برنامه‌ای را روی آنتن ببریم که همه خواسته‌های بیننده را در بر بگیرد.

«در این مسیر آنها با چالش‌های مختلفی روبه‌رو بودند، موضوعی که طاهری درباره‌اش می‌گوید؛ برای این برنامه چالش ما همین موضوع است که کاری کنیم تا در وهله اول کلیشه‌ای که وجود دارد را بشکنیم. این اتفاق هم فعلاً در حال تجربه است و جا دارد تا تجربیات جدیدی را در بحث برنامه‌سازی ویژه سحر ماه مبارک داشته باشیم تا علاوه بر گذشتن از آن حالت همیشگی، گرفتار یک رخداد جدید نامناسب نشویم. در این بین فاکتور مربوط به آرامش و عدم دستکاری این فضا موضوعی است که ما باید آن را مدنظر قرار دهیم.

ساعت ۳:۰۰ و شروع

امیدبخشی به خصوص برای جوانان باشد که از تهدیدهای دشمن نهراسند. او از ادامه این ماجرا ابراز امیدواری کرد و با اشاره به بازخوردهایی که از مردم گرفته گفت؛ در همین شب‌ها هم من بازخوردهای زیادی از مردم گرفتم که از این بخش استقبال و تشکر کرده بودند و تقاضای بازپخش آن را داده بودند. اتفاقی که می‌شود به دلیل موضوعی که جدا از فضای برنامه، امکان پخش در زمان‌های دیگر را هم دارد، رخ دهد. کم‌کم سرتیپ دربندی هم باید آماده رفتن جلو دوربین می‌شود، او که از ۳ شهریور ۵۹ و شروع اوج جنگ در مرز جاذبه حضور داشت در آخر گفت؛ در این سال‌ها همزمانی داشتیم که هر کدام قصه خود را دارند. من هم سعی کردم از کسانی بگویم که کمتر در رسانه مطرح شده بودند، چهره‌هایی مثل سرلشگر خلیان حسین خلعتبری، عباس دوران، علی اکبر شیروی و...»

گپ و گفتی برای همه

یکی از بخش‌های ماه من که از سال گذشته در اولین سری این برنامه روی آنتن رفت، صحبت‌های حجت الاسلام حامد کاشانی درباره امرای علم (ع) است. بخشی که به دلیل سابقه اش، مخاطبان خود را دارد. کاشانی فارغ التحصیل رشته مهندسی مکانیک از دانشگاه علم و صنعت و از پژوهشگران تاریخ اسلام است که به واسطه جنس صحبت‌ها و سخنرانی‌هایش همیشه منبر پرفرداری داشته است. نگاه او به مسائل در کنار شیوه بیانش باعث شده تا جوان‌ترها هم پای صحبت‌هایش بنشینند و با او تا حدی ارتباط برقرار کنند. این ماجرا در برنامه ماه من هم ادامه دارد و تعامل با نجم‌الدین شریعتی باعث شده تا فضای گپ و گفت جالبی شکل بگیرد.

سلیقه‌هایی که هست، در نظر می‌گرفتم.

پربیننده‌های ماجرا: متن‌های امیرعلی نویبان با اجرای بهروز شعبی یکی از پربیننده‌ترین بخش‌هایی است که توانسته نگاه گروهی که شاید فکرش را هم نکند را به خود جلب کند یا بخش موسیقی نواحی هم تا الان طرفداران خودش را پیدا کرده است. اگر این روند ادامه پیدا کند به نظر می‌رسد که ما می‌توانیم قشر بیشتری از مخاطبان را با خود همراه کنیم. به همین خاطر نه تنها من که همه بچه‌های گروه در طول برنامه حس خوبی دارند، چون فکر می‌کنیم که خیلی از کسانی که سحرها بیدار هستند و برنامه را می‌بینند، با بخش‌های مختلف آن ارتباط برقرار کرده‌اند.

اتفاق شیرین: آقای حسن روح‌الامین بعد از دیدن برنامه با من تماس گرفتند و لوگویی را به ما هدیه دادند و بعد از آن تعداد زیادی از شعرا، مداحان، نویسندگان و... هر روز ویژه‌ماه من حرکتی انجام می‌دهند.

برنامه‌ای برای همه نه یک قشر خاص

در این گیر و دار و همزمان با شروع صحبت‌های سرتیپ دربندی، سر آقای تهیه‌کننده هم خلوت‌تر شده است؛ یوسف منصوری که امسال به ماه من پیوسته است پیش از این سردبیری برنامه هفت در زمان بهروز افخمی و نویسندگی و تهیه‌کنندگی تک‌ضرب که حمید نعمت‌... آن را کارگردانی کرده را در کارنامه خود دارد. در ادامه ماجرای شکل‌گیری این برنامه را از زبان او که اولین تجربه برنامه‌سحرش را با نگاه سینمایی‌اش شکل داده، می‌خوانید:

شروع ماجرا: نزدیک عید نوروز بود که از طرف شبکه به ما پیشنهاد دادند تا امسال ماه من را با هم به عهده بگیریم، شاید من به دو دلیل باید می‌گفتم نه، یکی آن که آن قدر سطح کیفی برنامه‌های سحر از سال گذشته با گروه قبلی بالا رفت که کار کردن بعد آنها واقعا سخت بود و دوم این که پیش تولید یک برنامه روتین ۳۰ روزه باید مفصل‌تر باشد تا بتوانیم همه جوانب آن را در نظر بگیریم. در این بین چیزی که باعث شد تا کار را بپذیریم بحث سحر و برکتی بود که به همراه داشت.

مناجات و موسیقی: ما موسیقی‌هایی داریم که شامل مناجات نواحی مختلف کشور هستند، در این بخش از مازندران، سیستان بلوچستان و اردبیل گرفته تا بوشهر، کردستان و... را پوشش دادیم. همچنین از آنجا که به دلیل کرونا محدودیت‌هایی وجود داشت، با ستاد آن ارتباط گرفتیم و با حفظ موازین بهداشتی به واسطه مجوز ترددی که داشتیم شهر به شهر رفتیم.

همه نه یک قشر خاص: در طول ماه من، تلاشمان این بوده تا تنها برای قشر خاصی برنامه نسازیم، موضوعی که شاید از ریتمی که وجود دارد هم متوجه‌ش شوید. آرامش و تطابق این زمان با روند زندگی مردم در سحر یکی از مهم‌ترین مواردی بود که باید در کنار توجه به همه

۴

پایان

یک ۹۰ دقیقه دیگر

بعد از پخش بخش مناجات، نوبت به صحبت‌های حجت‌الاسلام حامد کاشانی رسید، او که تمایلی به گفت‌وگو نداشت، طبق روال شب‌های قبل ماه من قرار بود از فضایل امیرالمومنین (ع) بگوید. ساعت از ۴ گذشته بود و دیگری به اذان صبح نزدیک شده بودیم. دعای سحر در حال پخش بود و همه گروه در آرامشی بودند که به گذراندن یک قسمت دیگر از برنامه برمی‌گشت. بساط پذیرایی نیز همچنان برقرار بود و در آخر هم درست دم‌دای اذان نوبت به پلاتوی پایانی شریعتی و پایان ۹۰ دقیقه برنامه رسید.

